

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy
Protokolant:	Małgorzata Skirło

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2015 r. w Gliwicach

sprawy S. S. (1) (S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 7 grudnia 2011 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje odwołującemu prawo do emerytury od września 2011 r.

(-) SSO Jolanta Łanowy

Sygn. akt. VIII U 2330/14

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 7 grudnia 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., odmówił ubezpieczonemu S. S. (1) prawa do emerytury w niższym wieku w związku z tym, iż nie udowodnił on 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, bowiem ZUS nie uznał mu żadnego okresu takiej pracy.

W odwołaniu do Sądu ubezpieczony S. S. (1) domagał się zmiany zaskarżonej decyzji przez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach uzasadniając, że wykonywał prace w warunkach szczególnych jako monter pojazdów szybkobieżnych w okresie od 22 kwietnia 1968r. i tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury. Ponadto wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków, którzy pracowali na równorzędnych stanowiskach w Zakładach (...) w G..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2013r. w sprawie VIII U 135/12 Sąd Okręgowy w Gliwicach zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, począwszy od 1 września 2011r.

Apelację od tego wyroku złożył organ rentowy, zarzucając bezpodstawne uznanie, że ubezpieczona przez cały okres zatrudnienia w Zakładach (...)

w G., pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, pomimo iż Sąd nie przyporządkował świadczonej przez niego pracy do konkretnego rodzaju prac, wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Wyrokiem z dnia 23 września 2014r. w sprawie III AUa 2913/13 Sąd Apelacyjny w K. uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach i przekazał temu sądowi, sprawę do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu Sąd odwoławczy podkreślił, że istotnie nieprzypisanie, przez Sąd I instancji, pracy ubezpieczonego do konkretnej pozycji z wykazu prac w warunkach szczególnych, uniemożliwiło ocenę, czy i jakie faktycznie prace w szczególnych warunkach odwołujący wykonywał. Natomiast w zaleceniach końcowych, zwartych w uzasadnieniu powyższego wyroku, Sąd Apelacyjny wskazał, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy koniecznym będzie ponowna ocena pracy ubezpieczonego i ostatecznie jej przyporządkowanie do konkretnej branży i konkretnego rodzaju prac uznawanych za pracę w szczególnych warunkach.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Okręgowy w Gliwicach poczynił następujące ustalenia:

W dniu 29 września 2011r. ubezpieczony S. S. (1), urodzony (...), złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Ubezpieczony nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Do 31 grudnia 1998r. udokumentował ponad 25 letni okres składkowy i nieskładkowy (vide – akta emerytalne).

Na podstawie złożonych przez niego dokumentów organ rentowy nie uwzględnił mu żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W szczególności, w związku z nieprzedłożeniem świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył odwołującemu do takiej pracy zatrudnienia od 21 października 1969r. do 30 listopada 1992r. na stanowisku montera pojazdów szybkobieżnych w Zakładach (...) G..

W spornym okresie pracodawca ubezpieczonego zajmowało między innymi produkcją ciężkiego sprzętu dla wojska, jak czołgi, transportery i ciągniki artyleryjskie. Był to ciężki sprzęt do pracy w ekstremalnych warunkach, zatem był on zbudowany z grubych elementów stalowych, które należało w pierwszej kolejności rozkonserwować, tj. za pomocą rozpuszczalników chemicznych zmyć warstwę ochronnej konserwacji, następnie odtłuścić kolejnymi rozpuszczalnikami chemicznymi, następnie pomalować ochronną farbą podkładową (minią), a po jej wyschnięciu nałożyć natryskowo warstwę szybkoschnącej farby ochronnej. Następnie należało połączyć tak przygotowane elementy w całość.

Ubezpieczony w czasie tego okresu był członkiem brygady zajmującej się montażem ciągników artyleryjskich. W tym czasie, bez względu na nazwę stanowiska pracy, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w głównej mierze prace związane z montażem ciągników artyleryjskich. W praktyce ubezpieczony tak jak pozostali monterzy w tej brygadzie był odpowiedzialny, za opracowanie i zamontowanie konkretnego elementu tego ciągnika. Odwołujący w trakcie spornego okresu, zajmował się montażem elementów kabiny ciągnika.

W rzeczywistości jego praca wyglądała w ten sposób, że po porannym rozdziale czynności pobierał z magazynu konkretne elementy składowe tej kabiny. Ze względu na gabaryty i wagę tych elementów, ich pobranie z regału i

transport na miejsce obróbki, odbywały się przy użyciu suwnicy bramowej o udźwigu do 5 ton. Suwnica ta była obsługiwana z pulpitu sterowniczego umieszczonego na poziomie roboczym, tj. sterowano nią z poziomu podłogi hali. Każdy monter, w tym również ubezpieczony, osobiście obsługiwał taką suwnicę w trakcie podnoszenia i przenoszenia obrabianych elementów. Następnie po dostarczeniu takiego elementu na miejsce, gdzie był przygotowywany do montażu, odwołujący przystępował do usunięcia warstw konserwacji, przy użyciu benzyny lakowej, po zakończeniu tej czynności, powierzchnię elementu odłuszczał przy użyciu benzyny ekstrakcyjnej, następnie malował podkładową farbą miniową, na bazie ołowiu, zaś w dalszej kolejności nanosił natryskowo szybkoschnącą farbę nitro, która stanowiła zewnętrzną warstwę ochronną tego elementu. W razie potrzeby, po oczyszczeniu elementu, a przed jego pomalowaniem, ubezpieczony specjalnymi klejami chemicznymi przyklejał niezbędne uszczelki. Po pomalowaniu elementu, również za pomocą suwnicy, przemieszczał go na miejsce jego montażu, gdzie przy użyciu tej suwnicy, umieszczał go w miejscu docelowym i za pomocą kluczy udarowych dokręcał do pozostałych części składowych wyrobu. Po zakończeniu tych czynności przystępował do opracowania i montażu kolejnego elementu. Wszystkie te czynności związane z oczyszczeniem i pomalowaniem elementów odbywały się na hali produkcyjnej, gdzie nie było wytyczonych w tym celu odrębnych pomieszczeń. Czasami bywało, że odwołujący był sporadycznie kierowany do innej brygady, do montażu podwozi czołgu, czy też jego gąsienic. W czasie montażu elementów podwozia czołgu wykonywał wszystkie opisane czynności, tylko przy opracowywaniu innych elementów, w tym czasie nie uczestniczył w próbach silników na hali ani w terenie, gdyż próby takie wykonywała inna brygada. Ewentualnie w razie niepozytywnego wyniku takiej próby, ekipa odwołującego za pomocą kluczy udarowych, demontowała zamontowane elementy, usuwała usterkę i następnie ponownie, przy użyciu tych narzędzi, montowała poszczególne podzespoły. Z kolei przy montażu gąsienic czołgów, ubezpieczony pracował przy wbijaniu sworzni łączących elementy gąsienicy. Wbijanie to odbywało się przy użyciu narzędzi udarowych i wibracyjnych.

Razem z odwołującym w spornym okresie pracowali świadkowie Z. G. i J. Słowik – wykonujący taką samą pracę jak odwołujący oraz W. Ś. – zatrudniony na stałe w brygadzie zajmującej się montażem podwozi czołgowych i próbami silników.

Niezależnie od powyższego Sąd ustalił również, że wyrokiem z dnia 24 lutego 2014r., w sprawie III AUa 1344/13 Sąd Apelacyjny w Katowicach zmienił wyrok Sądu Okręgowego w G. w sprawie VIII U 2311/11 i oddalił odwołanie W. Ś. od decyzji odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, uznając, że nie wykonywał on w B., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prac w warunkach szczególnych. Równocześnie Sąd ustalił, że W. Ś. był zatrudniony w innej brygadzie niż odwołujący, zaś jej zadania były również znacząco odmienne od brygady odwołującego. W szczególności brygada ta zajmowała się w głównej mierze montażem podwozi czołgowych i próbami zamontowanych w nich silników oraz próbami terenowymi podwozi, natomiast pracownicy brygady odwołującego jedynie sporadycznie pomagali wyłącznie przy montażu tych podwozi, jednak nie uczestniczyli już przy próbach silnikowych i terenowych.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadków: Z. G., J. S. i W. Ś. (nagranie z rozprawy z dnia 10 kwietnia 2015r. minuty 16.01 i n.) oraz wyjaśnień odwołującego słuchanego w charakterze strony (nagranie z rozprawy z dnia 16 czerwca 2015r. minuty 4.58 i n.), a także jego akt osobowych (koperta k. 40), dołączonych do akt niniejszej sprawy, jak również akt tut. Sądu w sprawie VIII U 2311/11.

Zgromadzona w sprawie dokumentacja została sporządzona w sposób rzetelny i nie budzący wątpliwości, a zeznania świadków są spójne, logiczne, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają. Ponadto zeznania świadków korespondują z wyjaśnieniami samego ubezpieczonego jak również z zapisami w zgromadzonej dokumentacji.

Kwestie ogólnego stażu pracy ubezpieczonego nie była sporna.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, S. S. (1) zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2015r. poz. 748) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.) ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat
2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Na podstawie tego przepisu, prawo do emerytury w obniżonym wieku, przysługuje ubezpieczonemu, który w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999r. spełnił warunki w zakresie posiadania ogólnego stażu pracy oraz pracy wykonywanej w warunkach szczególnych a nie osiągnął wymaganego wieku.

Takie rozumienie omawianego przepisu potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 lipca 2007r. w sprawie I UK 62/07 (publ. OSNP 2008/17-18/269) stwierdzając, że „prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia warunki określone w tym przepisie, niezależnie od tego, kiedy osiągnął wiek przewidziany w art. 32 tej ustawy”.

Kwestia posiadania przez ubezpieczonego ponad 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz rozwiązania stosunku pracy nie były sporne.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy nie zaliczył mu żadnego okresu takiej pracy.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd przyjął, że ubezpieczony posiada wymagany 15 letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Zgodnie bowiem z wykazem stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r., prace wymienione w dziale III, poz. 72 malowanie minią, poz. 86 obsługa suwnic

i w dziale XIV poz. 17 przy lakierowaniu ręcznym lub natryskowym, niezhermetyzowanym, poz. 18 przy obsłudze urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub uderowych, są pracami uprawniającymi do wcześniejszej emerytury.

Postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony w spornym okresie, bez względu na zajmowane stanowisko pracy, wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę, o której mowa w wymienionych powyżej pozycjach. Mianowicie Sąd uznał, że pracami takimi było: transportowanie i podnoszenie elementów przy pomocy suwnicy, prace lakiernicze i malowanie minią oraz nierozzerwalnie z nimi związany proces przygotowania podłoża, polegający na oczyszczeniu i odłuszczeniu powierzchni malowanej, prace przy użyciu kluczy uderowych i narzędzi wibracyjnych do wbijania trzpieni gąsienic.

Sąd miał również na uwadze, że świadek Ś., pracujący w podobnej brygadzie jak odwołujący, ostatecznie wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 24 lutego 2014r., w sprawie III AUa 1344/13, nie uzyskał prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy u tego pracodawcy. Równocześnie jednak Sąd uznał, że praca tego świadka znacząco różniła się od pracy S. S. (1). W szczególności Sąd uznał, że ubezpieczony w niniejszej sprawie zajmował się wyłącznie pracami montażowymi, składającymi się wyłącznie z opisanych wyżej prac zaliczanych w warunkach szczególnych. Z kolei świadek zajmował się montażem podwozi czołgowych, ale również i próbami zamontowanych w nich silników i próbami terenowymi podwozi i gotowych pojazdów, które do prac w szczególnych warunkach nie mogą zostać zaliczone.

W związku z powyższym Sąd uznał, że ubezpieczony w spornym okresie, przez pełne dniówki robocze wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu, prace w warunkach szczególnych.

Należy podkreślić, że okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaj prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Bez znaczenia pozostaje również fakt, że pracodawca odwołującego nie wystawił mu za sporny okres świadectwa pracy w warunkach szczególnych bowiem fakt wykonywania takiej pracy został wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że ubezpieczony legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganym 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Nadto Sąd uznał, że z momentem złożenia wniosku emerytalnego, odwołujący spełnił wszystkie warunki uprawniające go do otrzymania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W związku z powyższym Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji, przyznając ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 września 2011r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku.

(-) SSO Jolanta Łanowy